

Práce učitele v počátečních hodinách výuky němčiny

Vytváření základních jazykových návyků

Datum

Každá hodina němčiny by měla být na tabuli (případně v sešitě) označena datem, např. Den 2. September. Je na úvaze učitele, zda doplní i den a roční období: Den 2. September, Dienstag, Herbst

V průběhu školního roku si tak děti podvědomě automatizují časové údaje měsíce, dny, roční doby. Je vhodné, když v učebně visí kalendář a děti mohou aktuálně sledovat střídání měsíců a ročních období, popř. počasí.

Cizojazyčná atmosféra hodiny

Od prvních hodin výuky němčiny by měl učitel ve třídě vytvářet přirozenou cizojazyčnou atmosféru. Počínaje pozdravem přes základní frazeologické obraty a pracovní pokyny až k závěrečnému rozloučení by měl dětem dávat podněty ke spontánním reakcím v němčině. K tomu je nezbytně nutné, aby si děti častým opakováním při různorodých činnostech tyto obraty a pokyny pasivně osvojily, rozuměly jim a dovedly na ně reagovat. Některé z nich si děti časem zapamatují, i když mluvnické kategorie v nich obsažené ještě neznají (pasiva, min. čas).

Přehled nejdůležitějších pokynů, pozdravů, otázek a slovních spojení

Wie heißt du?	Jak se jmenuješ?
Guten Tag (Kinder)!	Dobrý den (děti)!
Guten Tag (Frau Nováková)	Dobrý den (paní Nováková)!
	neužívá se Frau Lehrerin
Grüss Gott!	Dobrý den! (bavorský, rakouský pozdrav)
Hallo!	Ahoj!
Tschüs!	Ahoj! - při loučení
Auf Wiedersehen!	Na shledanou!
Bis später!	Na shledanou později!
Steht auf!	Postavte se!
Setzt euch!	Posadte se!
Wer hat heute Klassendienst?	Kdo má dnes službu?
Wer fehlt heute?	Kdo dnes chybí?
Welcher Tag ist heute?	Který je dnes den?
Den wievielten haben wir heute?	Kolikátého máme dnes?
Vergiss nicht!	Nezapomeň!
Spiel mit!	Hraj si s námi.
Rate mal!	Hádej.
Hör zu und sprich nach!	Poslouchej a opakuj.
Für kluge Köpfe.	Pro chytré hlavy.
Rätsel.	Hádanka.
Mach weiter!	Pokračuj.
Frag und antworte!	Ptej se a odpovídej.
Schreib die Wörter richtig ins Heft!	Napiš slova správně do sešitu.
Schreib die Sätze ins Heft!	Napiš věty do sešitu.
Was ist richtig/falsch?	Co je správně/špatně?
Erzähle!	Vyprávěj.
Lies!	Čti.
Lies die Fragen und antworte!	Čti otázky a odpovídej.
Ergänze!	Doplň.
Beantworte die Fragen!	Odpovídej na otázky.
Ordne richtig zu!	Přiřazuj správně.
Ergänze schnell!	Doplňuj rychle.
Sprich schnell!	Mluv rychle.
Wie geht es weiter?	Jak to jde dál?

Sing das Lied!	Zpívej písničku.
Was fehlt?	Co chybí?
Was antwortest du?	Co odpovíš?
Wie ist das richtig ?	Jak je to správně?
Was sagen die Personen?	Co říkají osoby?
Hör zu und schreib die Zahlen auf!	Poslouchej a napiš čísla.
Wie geht das ABC?	Jak jde abeceda?
Verbinde die Buchstaben!	Spojuj písmena.
Hör zu und male aus!	Poslouchej a vymaluj.
Buchstabiere!	Hláskuj.
Schreib die Namen!	Zapiš jména.
Und jetzt du.	A teď ty.
Was sagt Peter?	Co říká Petr?
Wie heißt sie/er?	Jak se jmenuje ona/on?
Finde 4 Sätze und schreib sie auf!	Najdi 4 věty a napiš je.
Stell fragen!	Pokládej otázky.
Lies und dann erzähle!	Čti a potom vyprávěj.
Was passt wohin?	Co kam patří?
Ordne die Fragen den Antworten zu!	Přiřazuj otázky a odpovědi.
Suche!	Hledej.
Kreuzworträtsel.	Křížovka.
Übersetzung.	Překlad.
Suche die Gegenteile!	Hledej protiklady.
Mach dein Heft auf!	Otevři sešit.
Mach dein Buch zu!	Zavři sešit.
Sprich nicht!	Nemluv.
Sprecht nicht!	Nemluvte.
Komm an die (zur) Tafel!.	Pojď k tabuli.
Zeig mir bitte...!	Ukaž mi prosím...
Hole...!	Přines...
Wiederhole!	Opakuj.
Wiederholt!	Opakujte.
Wichtige Fragen:	Důležité otázky:
Wo wohnst du?	Kde bydlíš?
Wo ist Eva?	Kde je Eva?
Was machst du?	Co děláš?
Wann kommst du?	Kdy přijdeš?
Wann hast du Geburtstag?	Kdy máš narozeniny?
Wie alt bist du?	Kolik máš roků?
Wer ist das?	Kdo je to?
Was ist das?	Co je to?
Wie heißt das auf Deutsch?	Jak se to řekne německy?
Wie heißt das auf Tschechisch?	Jak se to řekne česky?
Wie spät ist es?	Kolik je hodin?
Ist das dein Buch?	Je to tvoje kniha?

Učitel používá pokyny a otázky pravidelně ve všech hodinách, žáci si postupně zvykají. Pokud někdo některému pokynu nebo otázce nerozumí, užívá učitel mimiky, gestikulace nebo později opis. Žáci si uvědomují, že nemusí rozumět všemu, aby mohli požadovaný úkol splnit, cvičí si tzv. globální porozumění. Od porozumění vede ale ještě dlouhá cesta k tomu, než sami začnou jednotlivé slovní obraty používat. Motivujeme je např. "hrou na učitele", ve které sami dávají pokyny ostatním spolužákům. Na pokyn i otázku vyžadujeme vždy nějakou adekvátní reakci.

Omluva

Od prvních hodin vyžadujeme také, aby se žáci omlouvali, když nemají, co potřebují. Základní text se naučí jako mluvní cvičení a obměňují ho podle potřeby, aniž by potřebovali znát minulé časy:

Frau Nováková, entschuldigen Sie mich bitte, ich habe heute mein Heft (meine Hausaufgabe, mein Buch...) vergessen.

První hodiny němčiny

V prvních hodinách se učitel zabývá většinu času navázáním prvních kontaktů a nácvikem prvních výslovnostních jevů. Učí své žáky pozorně poslouchat a opakovat slova nebo věty. Při tom využívá rytmizace, říkanek, písniček.

První hodina

Pozdrav, seznámení - učitel pozdraví, seznámí žáky s německými pozdravy, děti se vzájemně zdraví různými pozdravy.

Písnička "Guten Tag" (učebnice Das Deutschmobil) - nácvik písně - rytmizace textu, text s melodií podle audionahrávky.

Říkanka "Guten Morgen" (učebnice Start mit Max, 1. díl) - rytmizace říkanky, vytleskávání, hra v kruhu (podle MP k učebnici).

(Učitel může využít jakoukoliv říkanku nebo písničku, v nichž se vyskytují pozdravy.)

Představení se - nácvik frází *Ich bin.... Ich heiße....*, vzájemné představování a pozdravy ve skupinách ve třídě.

Druhá hodina

Představování sebe a svých kamarádů - opakování pozdravů z minulé hodiny - jednotlivci a ve skupinách.

Písnička "Ich bin ich und du bist du" (učební text a TV seriál Anna, Schmidt und Oskar) - žáci rytmizují text, učí se písničku (říkanku) zpaměti.

Hra: Žáci stojí v kruhu, jeden z nich má hadrový míč. Začíná říkat říkanku, spolu s ním říkají všichni: *Ich bin ich und du bist du?*, dále pokračuje jen žák s míčem: *Ich heiße Martin und wie heißt du?* Pak míček hodí dalšímu, všichni znovu opakují začátek říkanky a hra pokračuje stejným způsobem dál; podobně lze použít rap z učebnice Start mit Max I, str. 17, cv. 5 nebo další podobné říkanky.

Učitel má připraveny lístky se jmény německých a rakouských chlapců a děvčat: např. *Daniel, Susi, Monika, Martin, Judith, Laura, Verena, Hans, Olli, Stefan, David, Ruth, Peter, Paula, Petra, Andreas, Christine, Christian, Julia, Tanja, Karoline, Paul* ap.

a některá německá příjmení: *Müller, Böll, Sachs, Klein, Wagner, Mozart, Schöller, Weber, Fischer, Kohl, Beier, Röller, Lang, Neumann, Obermeier, Mayer, Panzer* ap.

Po pečlivém nácviku dostane každý jméno a příjmení, přečte ho správně a dále obměňuje.

Třetí hodina

Wo wohnst du? - *bydliště* - po zopakování a procvičení probraných frází začneme otázkou *Wo wohnst du?*; učitel nejdříve odpoví sám, pak se ptá žáků a ti se snaží odpovědět; učitel pomáhá s formulací odpovědi; téma využijeme ke čtení jmen některých německých, rakouských a švýcarských měst.

Hra: Učitel připraví lístky se jmény, příjmeními a adresami. Členové jedné rodiny jsou vždy na 3 - 4 lístcích. Volíme podobná příjmení: *Müller, Mayer, Neuner, Meiner, Röller, Rainer, Rümmer, Ritter*. Žáci mají za úkol najít ostatní členy své rodiny. Chodí po třídě, pečlivě vyslovují své jméno a příjmení a zároveň naslouchají. Která rodina se nejdřív najde, vyhrává. Každá rodina se pak představí ostatním.

Čtvrtá hodina

Meine Familie (rodina). Žáci si přinesou obrázky své rodiny a po fonetickém nácviku slovní zásoby k tématu popisují rodinu. Zároveň nacvičujeme přivlastňovací zájmena *mein - meine* a frázi *Das ist...*

Můžeme si zahrát stejnou hru jako v minulé hodině a tentokrát už popisují děti pomocí rodinných vztahů: *Das ist mein Vater Johann Müller. Das ist meine Mutter Anette Müller. Das ist mein Bruder Andreas Müller* apod.

Můžeme využít řadu říkanek nebo písniček na téma "*Meine Familie*" (např. učebnice Start mit Max I, str. 16 apod.).

Pátá hodina

Opakování + dny v týdnu - opakování začneme některou z her a vzájemným představováním ve skupinách.

Novou slovní zásobu (dny v týdnu) nacvičujeme podle nahrávky, rytmizujeme, vytleskááme, stále upřesňujeme výslovnost.

Písnička "Wochentage" (učebnice "Start mit Max I")

Můžeme zařadit i soutěž ve čtení slov z probrané slovní zásoby.

Učitel musí také rozhodnout, zda chce už od prvních hodin nacvičovat písemnou podobu slov. Pokud ano, začíná nejdříve nácvikem písmen odlišných od češtiny (ß, příp. w, t). Psaní věnujeme v hodinách dostatek času.

Další hodiny

Wie alt bist du?

Farben

Zahlen

Stále se snažíme o nácvik správné výslovnosti a elementární prvky dialogu. Při fonetických cvičeních zařazujeme i různé jazykolamy a procvičujeme pokud možno všechny samohláskové i souhláskové skupiny.